

Üvegházi liszteske (molytetű) - *Trialeurodes vaporariorum* Westw.

A kifejlett liszteske 1,1-1,6 mm hosszú, 2 pár szárnyal rendelkező, fehér molyra emlékeztető rovar. Szárnyait fehér, lisztszerű viaszpor fedi, ezért egyszínű; folt, mintázat nincs rajta. Az 1. fokozatú lárva 0,3 mm hosszú, a levélfonákon vándorolva keres alkalmas szívóhelyet, ahol megtelepszik. A 2-4 fokozatú lárva helyhez kötött, lábai kapaszkodó koronggá alakulnak át. Nimfává alakulva viaszos, 0,7 - 0,9 mm hosszú lárvabölcsőt készít.

A liszteske amit a csapda fog

Tápnövénye: üvegházi kártevő, ahol a zöldségfélék közül a paradicsomon, uborkán a leggyakoribb, de számos más növényen is, pl. babon és paprikán. Dísznövényeink közül a kenderpakócán (*Ageratum*), fukszián (*Fuchsia*), zsályán (*Salvia*), bordapáfrányon (*Adiantum*), muskátlin (*Pelargonium*), stb. Üvegházak környékén nyáron a szabadban is megtelepszik.

Kárképe: az imágó és a lárva a növényt szívogatja, jóllehet a lárva kártétele jelentősebb. Elsősorban a fiatal leveleket kedvelik, melyek visszamaradnak a növekedésben. A levelek színén fehér szívásnyomok láthatók, ettől elhervadnak, majd az egész növény elpusztulhat. Táplálkozásuk során mézharmatot termelnek, amelyen korompenész telepedhet meg; ez a kártételt fokozza. Ezenkívül számos vírusbetegséget is terjesztenek. Ha a fertőzött növényt megérintjük, felhőkben szállnak fel a liszteskék, majd libegve visszaszállnak a levél fonákjára. Itt találjuk a helyhezkötött lárvákat, nimfákat. A színcsapdát az üveg- v. fóliaházban a növényzet felső szintjének magasságába helyezzük ki. A csapdázást folyamatosan végezzük egész évben a termesztés idején.

A CSALOMON® színcsapda szelektivitása: az üvegházi liszteskén kívül a csapda sárga része számos rovart csalogat, pl. üvegházban jól fogja még a dohányliszteskét (*Bemisia tabaci*), ill. a különböző levéltetű fajokat. Szintén a sárga színre repülnek egyes tripszfajok, pl. dohánytripsz (*Thrips tabaci*), melyek kicsiny, sötét színű rovarok. Ezek mind üvegházi kártevők, tehát megjelenésük felveti a védekezés szükségességét.

A CSALOMON® színcsapda vonzóképesége: mindaddig fogja a rovarokat, míg ragacsos felületén szabad hely van. Ez - hacsak nincs túl sok kártevő – kb. 6-8 hétig tart. Ezután a csapdát a biztonságos rajzáskövetés érdekében cserélje újra! Világszerte elterjedt az üveg- és fóliaházakban a színcsapdázás, elsősorban a célból, hogy a kártevő betelepülését, megjelenését, idejében észleljék, ill. a terjedési gócpontokat behatárolják.[1]

**A lárva és kártétele,
amit meg kell
előznünk**

A fogások már növényenként 0,01 - 0,1 db liszteske jelenlétét jelzik megbízhatóan.[2] A kártevő időben való, ilyen érzékeny észlelése rendkívül nagy jelentőségű, hiszen a faj nagyon szapora (évente 10-12 nemzedéke is lehet). A csapdákkal - a fürkészdarázs (pl. *Encarsia formosa*) betelepítésén alapuló biológiai védekezéssel[3] kombinálva - könnyen megállapítható a betelepítés optimális időpontja. Ha ugyanis a betelepítéskor még igen kevés a liszteske, akkor a darazsak hamarosan elpusztulhatnak; ha viszont már túl sok, úgy a fürkészdarázsak nem képesek azonnal elegendő kártevő elpusztítására. A csapda sárga színe a fürkészdarázsot nem csalogatja, ha elegendő liszteske van jelen[2]. Több színcsapda alkalmazásával a kártevő gyéríthető: pl. paradicsom palántázásnál 3-5 m²-enként egy-egy csapdát alkalmazva nincs szükség a liszteske elleni védekezésre.[2] A hagyományos vegyszeres védekezést nehezíti a gyorsan kialakuló rezisztencia [4], így szerrotálást javasolunk. A kontakt szerek a mozgó lárvákat és a kifejlett állatot, a felszívódó szerek a táplálkozó formákat pusztítják. A lárvák ellen használhatók kontakt, vedlésgátló szerek, melyeket ajánlatos nedvesítőszerezrel keverni; esetleg felszívódó táplálkozásgátló a táplálkozó alakok ellen [1] .

[1] H. Zsellér I., *Agrofórum*, 8:60, 1997; [2] Gillespie D.R. Quiring D., *J. Econ. Ent.* 80:675-679, 1987; [3] Horváth, J. Tüske, M. *Agrofórum*, 8:68, 1997; [4] Darvas B, *Budai Cs. Növényvédelem* 13: 415, 1977.

A **Csalomon N** az MTA ATK Növényvédelmi Intézet bejegyzett védjegye.

Megrendelés / felvilágosítás: MTA ATK Növényvédelmi Intézet, Budapest, Pf. 102., 1525; tel.: (1)-391-8637, 06-30-9824999; fax: (1)-3918655; e-mail: <csalomon@julia-nki.hu> vagy <h2371tot@ella.hu>; internet: <www.julia-nki.hu/csalomon>

A liszteskéket többnyire a CSALOMON[®] SZINb (kombinált kék/sárga) színcsapda sárga része fogja.

SZINb
csapda